

I.

Što se ono razabire s mraka?
Što svjetluca iz davnosti tavne,
Iz slovjenskog pravječnoga doba,
Kano mjesec sa oblačna neba,
Kadno jedva trag mu se opaža
Po zasjaloj svojoj pavedrini?

Krst je ono u prošlosti tavnoj,
Krst je častni, vjera pradjedovah,
Pomrčena oblakom tudjinstva,
Zamagljena pojmom crnobožtva,
Zašutkana ljudskim požudami,
Zastrašena mōrom, vukodlaci
I drugimi strašili poganskim'.

Al da ima Bog svevišnji jedan,
Koji stvori ono sunce žarko,
Da mu oganj nikada nejenja,
Grijući nas s daleke daljine;
Koji stvori i mjesec i zviezde
Poredav jih po nebesnu svodu,
Da se kriese i da nebo rese;
Koji stvori tisuće biljakah
I tisuće cvieća svakojaka,
Silu drvlja, voća svakovrstna,
Množtvo mravlja i kukacah raznih,
Tuštu ticah i u vodi ribah
I zvjeradi i pitoma blaga,
Miltone ljudih raznolikih
I u tielu dušu bogorodnu
Umnu, sviestnu, budnu, neumrlu:
To Slovjeni slovijahu davno,
Davno prije, neg' se pokrstiše.

❖ IV ❖

I kad uz krst častni prionuše
I već bilo vrijeme potrajalo,
A Bog višnji nevolje jim vidje,
Da od glasa tudjega se tudje,
Da netuve svakog nastavljanja
I da vjera s nejačtva jim strada,
Da jim gine, mjesto da se širi:
Tad svevišnji Slovjennom se smili
I odluči unapriedit spore,
Neuputne na čistac izvesti,
A mlitave razigrati malo,
Da im vjera ojači u njedrih,
Da se svrh njih sve to bolje vedri
I krst častni da osvane sjajan,
Sjajan, dičan, jak i spasonosan!
Blago onom', komu Bog pomaže!

I svevišnjom božanstvenom voljom
Zasinuše dva ognjena stupa:
Temelj jim je na zemlji slovjenskoj
A vrsima tiču se nebesah.

Niesu ono dva ognjena stupa,
Već su ono dva rodjena brata,
A brat, znajte, rieč mi nije mala!
Ta su braća Metod i Konstantin,
Što nogama hodahu po svietu
A do neba dopirahu umom.
U Solunu na bugarskoj zemlji
Rodiše se od helenske krvi
Od oca si plemenita rodom,
Od oca si poglavita vlašću.

Oba brata prostrana su srca,
Oba brata velika su uma:
Pak jim svaka mili se vrlina
Brzo sviknu svakom' nastojanju,
Nijedan jim nedodija posć,
Nijedna jim nesmeta tegoba,
Nijedna jih nestraši pogibelj,
Svetoduhom snagom opasani,
Boga puni te božjom s pomoći
Za nečim će uzvišenim poći!

Za rana se dadoše na knjigu,
A helenska to je knjiga bila.
Što se našlo u toj knjizi vrla,
To jim umu i sreću se sviklo.

❖ V ❖

Obikoše i slovjenskom slovu,
Što Bugari tad ga slovijahu.
Prvi Metod dorasto do čina,
Dadoše mu neku pokrajinu,
Mnoga ljeta tamo knezovaše.
Tu udesi poznavati narod,
Nevolje mu, um i običaje.
Al se nakon te odreče časti,
Uputi se put olimpske gore,
Postrizhe se i posveti radnji,
Svetoj radnji medju svetiem' otci.
Stade š njima Bogu na molitvu,
Uze opet knjigu milovati,
Uz nju dane, noći provoditi,
Um si bistririt i oštririt volju,
Ako Bog dá, u namjenu bolju.

A Konstantin ljeti puno mladji,
Ali umom stariji od brata
Posveti se umlju i nauci,
Te za svoga jošte mlada vieka
Bogoslova Grgura prouči.
I pospješi za znanjem visokim
Te od srodna Teoktista pozvan —
Od careva možna logoteta —
Ode mladjan bielu Carigradu,
Da se učec s carevićem mladim
U nauci vrstnoće dokopa.
Pak uz ino lati se Omira,
Jer kad pjesnik medi i začinja,
To je umu last i odmaranje
Za rad težji povod razigranju!
Još se uči od mudrijeh glavah,
Od Fotija i od nekog Lava,
Rječitosti mudroj i pobjednoj,
Mudrovanju bistru, pronicavu,
Računanju ostroumnu, stavnu,
Zemljomjerju dosjetnu, razložnu,
Zvezdoslovju divnu, bogohvatnu,
A i glasbi nježnoj, miloglasnoj,
I svim inim vještinam helenskim,
Što jih kašnje učeni bjegunci,
Kad im Turčin ote domovinu,
I po inom udomiše svietu!

S takva znanja, s takovih vještinah
S uljudnosti i svake vrline

Naš Konstantin bijaše na glasu;
A još većma na čuvik izadje,
Kadno Janes mudropleti skoči,
Nek' mu koji vještak se iztakne,
I dokaže bludnju kipoborstva —
A Konstantin od učenih naslat
Mlad ga pobi i u sram natjera.

Bolje j' umjet, nego li imati!

Poslje smrti cara Teofila
Teoktisto, rođjak Konstantinov,
Dostao se ponajveće vlasti;
Jer u ime mladoga Mihajla
Uz caricu i dva joj rođjaka
On najpače zemljom upravljajše.
Teoktisto, mudri taj velmoža,
Obljubio rođjaka si slavna,
Voljan bio, vidjet ga čestita!
Bilo u njeg kumče umiljato,
Djevojčica visokoga roda,
Obilujuć ljepotom i dikom,
A na glasu s njege i dobrote
I sa svoga velikog bogatstva!
Mnoge l' oči za njom pozirale,
Mnoge l' želje oko nje se svile,
Mnoge l' sanke o njoj se usnile
I u siev ju divni umatale,
Gradile ju ljepšom i sjajnijom,
Bila čudom sremu Carigradu,
Bila mladcem smjerom zamjeritim!
Teoktisto divno čudovište
Konstantinu voljan ponudio,
Ponudio š njom i dostojanstva,
Utiruć mu svakoj sreći pute,
Uvodeć ga u tragove slave.
Al Konstantin rođjaku si reče:
„Ponuda je liepa i čestita,
Ali na svem velika ti hvala;
Jer za veću ja neznadem sreću,
Već uzaman ići za naukom,
Baviti se umljem, i knjigami,
I gospodnjim biti službenikom,
A da s inom nemučim se brigom!“
Nehtjelo se njemu, dat se vezat,
Kano tobož, da će čemu višjem'
Trebati mu slobodice zlatne!

Višnja ruka tako iz daleka,
Stanovite uporabljaj zgođe!

Konstantina eno svećenikom:
Malo vrieme pri Sofiji crkvi
Patriarku bio knjižničarom;
Al to mu se dangubom pričini,
Pak ostavi lakši poso drugim,
Ode krađom nekom' samostanu
Na obali od uzkoga mora,
Da na miru s knjigom poboravlja.
Al za malo nadjoše ga tamo
Te ga težkom obrnuše mukom,
Da se vrati bielu Carigradu,
Da sveobćoj odzove se želji,
Na stolicu sjedne učiteljsku
Mudroslovje da jim š nje predaje!

Malo bilo, za dugo ne bilo,
A Mihajlu došli poslanici
Od armenskog vodje Amermana,
Da izprose vrla učenjaka,
Koj bi umom jak i vrstan bio
Nadjačati učene Arape,
Opravdati vjeru Isusovu.
Svi pogledi tu se uperili
U izvrstna mlada učenjaka,
Okupili opet Konstantina,
Da poslanja podhvati se toga,
Da za vjeru ide bojak biti
Umom bistrim, porazitim slovom.
I Konstantin pusti učiteljstvo,
Ode tamo u armensku zemlju,
Dosta truda, muke premućio,
Bojak bio častno i odvažno,
Te sa slavom odonud se vrati.

Al mu opet grad se obnevidje,
Odreče se sve njegove slave,
Okani se ljudskog drugovanja,
Odnemari hvalu i priznanje,
Što imade, sirotinji dade,
Pak otidje opet samotovat,
I samoga sebe razmatrati;
Ode tamo na olimpsku goru,
Bratu svomu u naručje vjerno,
Da zajedno š njim se Bogu moli,
Da se š njime i s knjigami družji

— VIII —

I pripravlja visoku poslanju,
Nepoznanu a i neslućenu,
Al od Boga njemu namijenju!

Malo opet postajalo vrijeme,
Tad Kozari bielu Carigradu
Uputili svoje poslanike,
Nek zaištu muža učenjaka,
Da doskoči Židom, Saracenom,
Hulećijem vjeru Isusovu,
Pak ako jih razloži nadhrva,
Da će tad se Kozari pokristit.

Opet misli na jedno se smisle,
Opet glas se puti Konstantinu,
Da se s bratom diže sa Olimpa,
Da putuje u Kozare hrabre,
Kristovu jim tumačiti vjeru,
A Židove učene pobijati.

I braća se učena upute
U daleke, u neznane zemlje,
Danom idu, noćju počivaju;
A u grudma višnjeg Boga nose,
Koj' jih jači, da neklonu duhom
Na dugome i tegotnu putu.

Na Krzonu, na današnjem Krmu
Neko vrijeme pričasila braća
Učeći se kozarskom' jeziku.
Tu Konstantin nadje evandjelje
Ruskim, kažu, pisano pismeni,
I tu nadje psaltir iste ruke
I čovjeka tom' jeziku vješta,
Te se od njega uči živoj rieči
I uči se novo čitat pismo,
Kakvo dosle Grci nevidjeli.
Eto opet providnosti mudre,
Da Konstantin namjerice tobož
Tu na nove naišao znake,
Kojim' ljudska besjeda se piše!

A znajući Konstantin iz knjigah
Da je negda sveti Klemens papa
Pisac slavni i učenik Petrov
Od Trajana prognan u tu zemlju,
Tu i umro smrću mučeničkom:
Uze tražit i u svieta pitat,
Gdje bi svečev grob se mogo naći,
Pak upućen na obližnji ostrov,

— IX —

Gdje da tajom svetac je sahranjen,
Preveze se na korabli lahkoj
I na ostrov s pratioci stupi.
Pobrzao, ko da Bog ga vodi,
I naidje na svečevu raku;
I u slavi moći prevezoše.

Imala su minuti stoljeća,
Imalo se u Kozare poći,
I Konstantin tu je imo stati,
Da se nadju mučeničke moći,
Pak da budu u prilog poslanju,
Što ga braći Višnji namienio.

I otidju braća u Kozare,
I Konstantin pre se sa Židovi,
Mudrim slovom, divnom učenosti.
I u osam slavnijeh besjedah
Pobi slavno svoje protivnike,
I pokrsti dvie stotine ljudi
I izhodi u kozarskog kana,
Kog je volja, da se krsit smije!

Vratit se braća Carigradu,
Gdje Mihajlo podpućen od Barde
Ignjatiju patriarha svrže,
A učena Fotija zapopiv
Za malo ga, za nedjelju danah
Carigradskim stavi patriarhom.
U to Metod i Konstantin stignu
I donesu s puta puno hvale
A i svete moći Klementove.
Pak još većma na glas izadjoše
S odlučnosti i požrtvovanja
I sa svake kršćanske vrline!
S tog Mihajlo i patriarh Fotij
Starijega brata zaokupe,
Nadbiskupsku stolicu mu nude,
Al se Metod liepo zahvalio,
Samostan si izbra polihronski,
Igumanom tu ga postaviše,
Da se može dat na svete knjige
A za drugo da neima brige!

A Konstantin stao na molitvu
U svetijeh Apostolah crkvi.
U njihov se ugledava ugled,
Po njihovih činih i naumih
Svoje smjere bistri, uporavlja;

Bogodušne Apostole motri
Imajući sam apostolovat,
Premda skromnik toga neslućae.
Al gospodnjem po osnutku svetom
Davno bilo tako ugodjeno!

II.

Bilo tomu već godinah dviesta,
Odkad krst se javi u Slovjentvu,
Sad poniknu, sad opet uzniknu,
Jak nebo; jerbo tudj je bio,
Tudjilo se od njeg i Slovjentvo
A tudjenju nebijaše krivo.
Božja milost vela i bezkrajna,
Uzgojivši dva si srca vjerna.
I ohrabriv kušnjom zatočnike,
Popotaknu srce Rastislava,
Tadašnjega kneza moravskoga,
Potaknu ga iskrom svoga milja,
Da zaželi razumjeti vjeru
I razumjet rieči službe svete
I da narod razumieva š njime.
Car Mihajlo, Grkom carevaše,
Na zlo brži, nego li na dobro,
Panoniji Kocelj knezovaše
A Bugarskoj, Borislav nekršten;
Kad se vrli Rastislav domisli
I Mihajlu posla poslanike,
Da zaištu u njeg svećenike
Dobro vješte slovu slovjenskomu.
Caru bilo do većeg ugleda,
Do upliva u tudjih državah,
Poslanike liepo dočekao,
Dobru pomoć njima obrekao,
Nedvoumeć, koga bi jim dao.
S mjesta pozva mudra Konstantina
I poručí po Metoda častna
U tom poslu, oba izkušena,
Dobro vješta slovu slovjenskomu.

Povjeri jim veliko poslanje
I videći u njih dobru volju,
Zapovjedi sve spremiti za put,
Uslobodi braću i reče jim,
Da prouče potrebe Slovjentah
I da uzmu, što jim treba knjigah,
Pak da javu, kada krenut kane.
Tad Konstantin duhom apostolskim
Starati se uzme za Slovjentvo
I razumjev s ustah poslaničkih,
Da nemadu slovjenskih knjigah,
Nit da znadu svojim slovom pisat:
Uze s mjesta bogodušan mudrac,
Bog zna da li baš iz svoje glave
I po ruskom poznatiji pismu
Uze gradit slovjenska pismena,
Po grčkom jih liku upriličivši
Za dan za dva azbuku si stvorí,
S mjesta počev tom azbukom pisat,
Poče sveto prevoditi pismo,
Da ponese i duhovna dara.
Blagoslovljen trud ti Konstantine!
Um ti veli pokrenu Slovjentvom
I zasinu oko častna krsta,
Ko sunčana zraka oko svieta,
Poslje ciele tisuće godinah
Svihkolikih, evo nas Slovjentah,
Da slavimo tvoju uspomenu,
Švi smo željni, da Rim nadje brzo,
Da nam dade svete tvoje moći,
Da nam dade desnicu ti svetu,
Štono naša nacrtá pismena,
Što Slovjene negda blagoslovi!
Svjetla majku, tko će da neštuje?
Car Mihajlo pisa Rastislavu
„Šaljem tebi do dva učenjaka,
Dva po rodu i po Bogu brata,
Što od mene darove ti nose
I nose ti knjige i molitve,
Što jih na vaš jezik prevedoše,
Da pristane narod tvoj uz one,
Što jezikom svojim slavá Boga!
S carskim pismom i s carevim dari
S blagoviesti i s knjigami inim’.

❖ XII ❖

I sa svetim Klementovim moćni
U bogatu crkvenu odielu
Krenu braća iz Sofije crkve
A prate jih srećni Moravljani,
Što jih k caru Rastislav odasla,
Veselo se domu vraćajući.
Gledao jih Carigrad vaskolik,
Pak se svaki tajno s braćom prašta,
Sluteć, da je za u vieke bilo!
I Bogu se kršten sviet pomoli,
Da put srećan i napredan bude!
 Ugodiše braća put Bugarske
Put negdašnje mile postojbine.
Došli u rođ i u prijatelje,
Štono braću milo dočekaše,
Dočeka jih i starica majka,
Šireć ruke i roneći suze,
Suza suzu stizat neprestaje,
Tako jim se majka radovala.
Dugo vrieme braća tu borave,
Kako nebi rado boravili,
Kad majčina ljubav jih ustavlja,
Kad mladosti krasna uspomena
I drugovah radost jih susteže.
Al za toga mila boravljenja
Sviestna braća u nemar nemeću
Dužnosti si svetoga poslanja,
Već revntiju apostolskim žarom
Upućujuć razborite glave
U slovjenskoj uzkrsnuloj knjizi,
I slovjenske uče jih molitve,
Uče liepu vjeru Isusovu.
A još k tomu dâlje prevodjenje
Svetog pisma, svete liturgije.
A sestrice kneza Borislava,
Što ju nekad Greci zarobiše
I u svojoj zemlji pokrstiše,
Veledušna kršćanka budući
Priložila braći apostolskoj,
Branila jih u bratovih dvorih,
Te u kneza složno izhodili,
Da se širi vjera Isusova,
Da gospodi po bugarskoj zemlji,
Gdje je dosle pastorkinjom bila!
Borislav jim zavjeri se pače,

❖ XIII ❖

Da će i sam, čim sagradi crkvu,
Svećano se dati pokrstiti.
 Tako slavno budući uspjeli,
Oduživ se dužnosti sinovskoj,
Bilo jim se s majkom rastajati,
Bilo jim je u sviet dalek poći,
U sviet dalek a za poslom takvim,
Da jim majka, razmišljajuć svašto,
Povratku se nada i nenada!
Pak se bila vrlo raztužila,
Ali brzo uz Boga uznikla,
Pak se liepo sa sinovma prašta,
Smjerove jim svete blagosiva,
Bratsku ljubav majka preporuča,
Zaklinje jih majčinom ljubavi,
Da brat brata nikad neostavlja,
Nit u zgodi, niti u nezgodi,
Nit na smrti, nit po smrti istoj,
Već ako bi smrt zatekla koga,
Da brat onda bratovljevo tielo,
Čim obavi sveto si poslanje,
U bratovski samostan doprati,
Da si tamo bratski ga sahrani,
A do njega mjesto si ostavi,
Moleć braću vjernu, bogoljubnu,
Koji će ga rado poslušati,
Da kad umre, do brata ga smjeste!
 I zaplaka majka na rastanku
I zaplaka Solun vaskoliki,
A odoše braća Solunjani,
Kud jih višnja volja odaslala.
Prikripljeni majčinimi svjetí
I njezinim milim blagoslovom
U Slovjene odoše moravske.
 Oj moravska zemljo ponosita!
Ti onadar prostrana si bila.
Od Česke si ti se prostirala
I starinske od istočne Marke
Do Vacova i do slavne Tatre
I tja tamo do Tonisa rieke.
 Oj moravska zemljo ponosita,
Srećna li si i vesela bila
Slovjenske se dostav blagoviesti,
Kad ju donie Konstantin i Metod,
A dočeka knez na Velegradu,

❖ XIV ❖

Knez i silni narod bogodavni!
Raste slava knezu Rastislavu!
Proslaviše sveteći po slovjenski,
Zaigraše te slovjenske grudi,
Oteše se sumnji i nemaru,
Prihvatiše vjeru milovanja,
Milovanja i dobrotvorenja,
Doglašenu majčinijem glasom!
Odstupiše more, vukodlaci,
Krst se častni zasja po Slovjentvu!
A kad braća pri oltaru božjem
Istijem se oglašiš glasom
Pojuć slavu Bogu na visini!
Onda narod silni zaplakao,
Zaplakao od radosti velje,
Čeg u prvu ruku neshvaćaše,
To mu sad se u dušu upilo!
Što se o led grudih razbijalo,
To mu sada srce uznosilo!

Hvalopiev.

Krili mi se krili
Pjesmo roda moga!
Nebu nad oblake
Do višnjega Boga!

Razigraj, uznesei
Srca vjerna puka,
Da nam budeš glasom
Djeda i unuka!

Voljna i pobožna
Teci nam iz ustih,
Da preda se Višnji
Pobožnicu pusti!

Dike tvoje divne
Bože kolike su!
I na bijelu danu
I pri zvjezdah kriesu

❖ XV ❖

Velik sunca žarom,
Velik krikom mora,
Velik triesom groma
I bezdnom prostora!
Divan si stolikim
Svieta divotami,
Stvarih redom, strojem
Silnim razlikami!
Divan čudom jednim,
Što čovjeka stvori,
I da srca glasom
Jezik mu govori!
Slava tebi Bože!
Što nam slovo krasno,
Pri tvom žrtveniku
Zamjet smije glasno!

Krili mi se, krili,
Pjesmo roda moga!
Nebu nad oblake
Do višnjega Boga!

U krasotu čevieća
Liepo odjeni se,
I uznesei čvjetne
Pred Boga mirise

Božjem' veličanju
Nek se milje lieva,
Kano što ga lieva
I slavuj i ševa!

Slava na viek vieka
Bogu na visini!
Blago i mir božji
Miloj domovini!

I nastala vjerne braće radnja
Živa radnja u slovjenkom svijetu,
Zabrazdiše u tlo neorano,
Uzeše ga svojski milovati,
Podučavat malo i veliko,

❖ XVI ❖

Omladinu u knjigu uvodit,
Krst uznosit, krstit nekrštene,
Brak hvaliti, vjenčat nevjenčane,
Naobražat ljude darovite,
Da im budu vrstni pomoćnici,
Što će kašnje zamieniti braću.

Širila se vjera Isusova,
Širila se s vjerom slovenština,
Što se čulo pri oltaru božjem,
U grudih se rodu odzivalo;
Kako onda, da bi vazda bilo!
Tako eto Moravljani prvi
Prvi čuli svetu službu božju
Na milom si matrnjem jeziku,
Čuli su ju iz svetijeh ustah
Konstantina i Metoda braće.

To se sbilo pred tisuću ljetah,
Za Nikole pape odvažnoga,
Na sjeveru kad u Novgorodu
Zametnu se zamet silnu carstvu
Odrješitom voljom Rurikovom.

Isto doba u novom se hramu
Pred narodom a s velikom slavom,
Kako hješe svecma obećao,
Knez bugarski Borislav pokrsti
I nazva se na krstu Mihajlom
Po imenu krstnoga si kuma
A grčkoga vladara Mihajla,
Kojeg kašnje mlitava i slaba
Vasilj mudri rodom Slovinjanin
Noćju smaknu, zacariv se zorom
I razborno vladanje nastupiv.
Carigrad se i Rim blagočastiv
Otimahu za bugarsku zemlju,
Tko da po njoj svetu vjeru širi,
A njemačko za toga svećenstvo
Držeć, da ga sva Moravska teče,
Zlo gledaše napredak Slovenstva,
Tvrdeć da su tri jezika samo,
Na kojih se bogoslužit smije.
Pak na braću bogodušnu skoči
Zavist žuta i zloba opaka
I podiže biesnu na njih graju,
U Rimu jih istom ozloglasi.

❖ XVII ❖

S toga, kad jih sveti otac papa
U Rim pozva, da mu sve izkažu,
Što su dosle za Boga činili:
Veselo se braća podigoše,
Te ponieše Klementove moći
I slovjenske knjige bogoštovne,
Povedoše svoje učenike,
Da jih sveti otac sam zapopi,
Pak da budu božji ugodnici
A rodu si učitelji sviestni!

I putnici u dugoj povorci
Idu putem vrlo neutrenim
I odlučno prevaljuju gore
I odvažno prejedruju vode
I slobodno prejuruju luge;
Neboje se, nit se prepadaju
Niti vuka ni gorskog hajduka:
Bog jih vodi, čuva i slobodi!
I prejedre Dunav vodu hladnu
I prestupe na panonsku zemlju
A knez Kocelj na susret jim podje,
Dočeka jih i milo i drago,
Uvede jih u dvorove biele,
Ustavi jih, da se tu odmore,
Te petdeset skupi učenikah,
Da se uče kod putnikah svetih
Penajprije slovjenskomu pismu,
Svetim knjigam, svetu poviedanju,
I slovjenskom' bogoštovlju krasnu,
Štono knezu vrlo omiljelo;
Jer što glasom materinskim slovi,
To najbrže ljudska srca lovi.

Krenu braća iz panonske zemlje,
Učenikah množ se pridružila,
Putujući u duljoj povorci
Premostili Dravu zemljoderu,
U h r v a t s k o j zemlji počasilii,
I tuj opet naučat uzeli,
Štreć pismo, što su izumjeli,
Svete knjige, koje su preveli,
I slovjensko šireć bogoštovje
Blagim umom, apostolskim marom!
Gdje se svrate, tu sjeme usiju;
Odkle krenu, klasje se talasa!

I eno jih Rimu u podgradju
 A na mjesto Nikole umrvšeg
 Hadrian jih novi papa sreća
 S vladikami i sa stožernici
 S nebrojenim' rimskim' svećenici
 I sa mnoštvom pobožnoga puka.
 Pak goruće noseć voštarice,
 Pjevajući Bogu hvalopieve,
 Uz zvonovah tutanj neprestani,
 Uvedoše braću Solunjane,
 Unesoše Klementove moći,
 Unesoše blagoviest slovjensku,
 Svete knjige naroda najveđeg,
 Da u Rimu za te knjige znađu!
 I stalo se izvedrivat većma
 Po Slovjenstvu oko krsta častna!

III.

Rim sioni dolaznike slavi,
 Svetoj braći Rim se cieti klanja,
 Blagodarno iz njihovih rukuh
 Svete moći svoga svetca prima,
 Hram mu gradi, u-nj ga sahranjuje!
 I u Rimu gradu vječitome
 Mlad Konstantin začē bojak bitī,
 Sveti bojak za slovjenstvo sveto,
 Zače krive tvrđnje pobijati,
 Obarati sumnje svekolike,
 Što uz Niemea Latin nagomila,
 Da zaprieče slovjenštini polet,
 Odstraniv ju od obredah svetih.
 Sve zaprieke Konstantin nadhrva,
 Svetom riečju i razloz' bistrim
 Svetog otea dobro sree skloni,
 Te slovjske papa knjige primi
 I položi na žrtvenik božji
 Usred Rima u hram majke božje,
 I nad njima molitvu proslovi
 I odpoja svetu liturgiju,
 Popoškropi vodicom jih svetom,

Okadi jih tamjanom mirisnim,
 Desnicom jih svetom blagoslovi,
 Pak jih dađe slovjsenom svećenstvu,
 Da u crkvi slobodno jih rabi.
 A tih knjigah slavnog začētnika
 Veleumna i vrstna jim tvorca
 Dobitnog jim slavnā branioca
 Sveti otac zavladiči sjajno,
 Cirilom ga s nove časti nazva
 I zagri mladoga si brata.
 I škronuše suze učenikah,
 Silna kleče svjetina u crkvi,
 Novi biskup narod blagosiva,
 Blagosiva učenike svoje.
 Posvećene od svetoga otea,
 Da mu budu vjerni pomoćnici.
 A sutradan opet narod grne
 U priestolnu svetog Petra crkvu
 I dodjoše srećni učenici,
 Depратиše vladiku Cirila,
 U dom božji divan, veličanstven,
 U tu slavu i krasotu svieta,
 A Arsenij vladika od Orte
 I Nastasij pismar vaticanski
 Uz brata mu i uz učenike
 Cirilu će na podvorbu stati.
 I pristupe k veljem žrtveniku
 I zapjeva Ciril slavu božju
 U tom hramu prvi put slovjsenski,
 I odpjeva Gorazd poslanicu
 A brat Metod sveto evandjelje.
 Plante sjajno nebrojene svieće,
 Po hramu se zlato odsjajuje,
 Iz kadila suklja dim mirisan
 I vitla se crkvi pod svodove.
 Veselo se ori glas slovjsenski,
 Slovjsenske se grudi uzrujale,
 Proplakala svetoduha družba,
 Štono bila za braćom potekla
 I u Rimu vječitom se nadje
 Iz hrvatske i panonske zemlje
 I iz slavne države moravske.
 Vječni Rim nam slavu našu vidje,
 Vidje radost slovjsenskih sinovah,
 Radost vidje, pak joj nezavidje.

Rim vaskolik prizna i povladi
Sveto pravo slovu slovjenskomu.
Ej da Bog da, danas tako bilo!

Sve se divi umu Cirilovu,
Razboritoj njegvoj učenosti,
Kad pokaza blago i bogatstvo
Neumornim trudom sakupljeno,
Veleumjem njegovim umnoženo,
Kadno poče učenomu Rimu
Tumačiti i razpravljat djela
Dioniza Arcopagite.

Tako radin vriedan i zaslužan
Lovorom si čelo ovjenčao!

Al nauka, umovanje mnogo,
Neprestano sveto revnovanje,
Besjedjenje žestoko i silno
Podgrizoše korien mladu vieku
I venuti zače iznenada,
Stade moć ga tjelesna izdavat:
Revni radin pretrgo se radom!
A mladovjek sad bi tekar ino
Na svu snagu i na kriepost stati,
Um i razboru napun mu doći!
Al osjeti i sam Ciril sveti,
Da je njemu's ovog svieta selit,
Da mu se je okaniti posla,
Što ga htjede kraju otisnuti;
Čovjek snuje, ali Bog boguje!
Zovnu Ciril milog svoga brata
I reče mu na samrtu času:

„Umriet mi je, vidim i osjećam!
Netuguj mi, brate moj rođeni!
Jak mi budi i ja jak sam evo!
Pozdrav', brate, staricu nam majku,
Pozdravi ju i milo i drago,
Pak joj reci, da je sinku svomu
I na smrti na srdašcu bila!
Blagoslov joj, brate, moj izručí,
Izručí ga svoj zemlji slovjenskoj,
Gdjeno nam je postojbina mila,
Gdjeno oba stadosmo na radnju
U gospodnjem svetom vinogradu!
A znam brate, da t' se svikla gora,
Da te tamo samostanu tvomu
Um nagoni i srce poteže!

Al ti brate samom bogomoljom
Nedotječe zadužbine Bogu!
A rád nam je eto nedoradjen,
Neuki su naši učenici,
Niesu dost se snagom opasali,
Ni zlih danah niesu prekužili,
Ni tegobom niesu otvrdnuli,
Niti kušnjom još dozrjeli niesu;
A vrag lukav iz prikrajka reži
I na našu neopreznost vreba:
Nije druge, još ti jih je vodit,
Težat ti je, težat mjesto mene,
Koj' svog duga jošte neoduzih.
Neuzpregni, zaklinjem te Bogom
I spasenjem duše neumrle!
Zaklinjem te bratskim milovanjem!
A kad Metod zavjeri se bratu,
Da će radit po svetoj mu želji,
Svrnu Ciril očma put nebesah
I posljednju molitvu izusti:
„Sveti Bože! čuvaj moje stado,
Obrani ga od bezbožne zlobe
I uništi, gospodine, režnju
I navale na slovjensko slovo,
Kojim tvoju slavu zapjevavimo!
I razširi crkvu svoju Bože!
I nadahni narod jednodušjem!
A koje si meni povjerio,
Vraćam ti jih vjerne i poslušne!
Ti jih štiti desnicom svemogom
I milosti krilom jih zakrili,
Da te hvale, diče svikolice,
Da se slavi ime tebe otca
I sina ti i svetoga duha!“
Obnemogo „Amen!“ još izusti
I o vratu milomu si bratu
Božji svetac dušu pusti svetu!
Vječni Rim nam slavu našu vidje,
Vidje radost slovjenskih sinovah,
A petdeset danah jedva minu
I Rim vidje tugu i nevolju,
Vidje suze slovjenskih sinovah
I sav Rim se u crno zaodje!
Čemu nitko živ se nebojao,
Dogodi se jaoh iznenada!

Nesta mlade svetoj crkvi nade
 I slovjenstvu hrabra zatočnika,
 Nesta svietu velikog mudraca,
 Svetoduha božjeg ugodnika,
 Muža blaga a znanjem ponizna,
 U istini stalna i odvažna
 I dorusla svakoj pogibelji,
 Nesta bratu milog radovanja,
 Učenikom dragog učitelja,
 Nesta slavna velikana umom,
 Gorostasa težnjom i podhvatom,
 Štono sljubi vjeru s narodnosti
 Crkvu spoji s materinskim glasom!

Pamti Metod milostive rieči,
 Kojim jih je majka zaklinjala,
 Da brat brata nikad neostavlja;
 Dobro pamti, i sam isto želi,
 A nalegli još i učenici,
 Da se Rimu Ciril neostavlja,
 Več da moči njegve se ponesu,
 Da se nose u sprovodu dugu
 Tja iz Rima u slovjenske zemlje
 I gdje bratu bude vjekovati,
 I pokojnik ondje da počiva,
 A gdje dodje Metodu skončanje,
 Da se tamo zajedno sahrane.
 I zamoli Metod svetog oca,
 Te spomenuv želju stare majke.
 Nalietanje vjernih učenikah,
 Bratsku pažnju i bratsko slušanje
 I pretežku bolu srca svoga:
 Brzo skloni svetog oca srce,
 Te mu bio veče dozvolio,
 Dignut brata poslje sedam danah
 I kud pođe, poniet pokojnika,
 I sahranit, gdje ga volja bude.

To dočulo rimsko svećeničtvo,
 Skunjilo se, skupilo se žurno;
 Stožernici i vladike mnogi
 Pohitili pred svetoga oca,
 Razloge mu smjerno navodili:
 Da je Rimu ruglo i sramota
 Pustit takvo dragocjeno blago,
 A da nejma dostojnijeg mjesta
 Ni slavnijeg svetcu pokojišta;

Pače samu Rimu da doliči
 Glasovite hranit pokojnike;
 Što l' je slava Cirilova veča,
 To ga ide mjesto odličnije:
 S toga da se slavnu pokojniku
 Svaka slava i odlka čini,
 Ali da se Rimu neotimlje!
 Kosnulo se to papine duše,
 I preda se Metoda doziva,
 Sveti otac njemu se izpriča,
 Što opozvat ima dozvoljeno,
 Pak ga liepo milostivo tješi,
 Da će dati u svetome Petru
 Priredit mu bratu pokojište;
 Al ga Metod zamolio smjerno,
 Kad več brata ponieti mu nije,
 Da u crkvi svetoga Klementa
 Sahrane ga pored svetca slavna,
 Čije moči u daleku svietu
 Ciril nadje i u Rim dopremi!

I bio mu voljan sveti otac
 Dozvolio želju Metodovu,
 Naredio velesajni pokop,
 Kakov teče samu glavu crkve.
 I digoše slavna pokojnika,
 Rim vaskolik na noge se diže,
 Zaplamtješe svieće ulicami,
 Zazvonješe zvona svega Rima,
 I zamnješe pjesme tužbalice,
 Zaridaše tužni učenici,
 Zaplakaše, kamen bi proploko,
 Nasta Rimom jauk i tužnjava
 Za Cirilom svetcem mladovjekim.
 A sám papa sprovod mu vodio,
 U Klementov hram ga dopratio,
 I opielo nad njim odpjevaov,
 Grob mu svetom vodom poškropio,
 Grob ob desnu božjem žrtveniku,
 Kud ga dješe, gdje ga zazidaše.
 A kod groba, kad več pokop minu,
 Poklekoše tužni učenici,
 I pokleče bratac pokojnikov.
 Te za dušu mila pokojnika
 Izmoliše molitvu slovjensku,
 Odpjevaše slovjensko opielo!

A u raju duša Cirilova
Kod Boga se milo radovala,
Nad slovjenskom zemljom lepetala!

IV.

U Rim idu skromni poslanici,
Dobrodušni tihi Slovinjani,
Poslao jih Kocelj knez panonski.
Idu svetog oca zaklinjati,
Da Metoda šalje u Panonsku;
Jer je narod slušao od braće,
Kadno onud Rimu polažahu,
Službu božju na jeziku svome,
Pak je željan i narod i knez mu
Imat svoga vladiku slovjenskog,
I slovjenke imat svećenike,
Štono će jim materinskim glasom
Zapjevati pri božjem oltaru
I moliti materinskim glasom
I krstiti i pjevat opielo.

Dobro došli skromni poslanici,
Našli papu voljna na slušanju.
Draga srca i na dobro spravan
Njihovijem željam priložio,
Te Metoda brže zavladiči
I napisa svetom rukom pismo
Rastislavu i Kocelju knezu,
Metoda jim hvali, preporuča,
Slovjensko jim slovo povladjuje
Pri oltaru i obredu svakom.

Povrati se Metod s učenicima,
Srećno stiže u panonsku zemlju
A Kocelj ga liepo dočeka.
Podhvati se Metod svetog posla,
Po narodu hoda, propovijeda,
Omladinu u knjizi poduča
I slovjenke množi svećenike,
Vriedan radin s braćom ranioci
U gospodnjem radi vinogradu.
Po panonskoj, po moravskoj zemlji,

Gdjeno Metod vladikovat stade,
Slovjenštinom kršćanstvo se širi,
Kršćanstvom se slovjenština diže,
Pak prestupi i Dravu i Savu.
Po Posavlju i Pokuplju krasuom,
Po hrvatskoj državi se širi,
Po miloj mi domovini buji
Tja onamo do sinjeg nam mora,
Gdje dan danas naš se jezik rabi
Pri oltaru, pri obredu svakom.

Liepo moje primorje hrvatsko!
Ponosi se Senju na kamenju!
Pred slovjenkim katoličkim svietom
Ponosi se svojim starom pravom
Povladjenim tisućom godinah
A branjenim pobožnošću puka
I njegovih svijestnih vladikah!

Uvidjeli tadašnji Slovinci
I njihovi knezovi junački,
Što slovjensko bogoštovlje vriedi,
Koliko li samostalnost valja.
S toga Kocelj mudri knez panonski
Opet u Rim Metoda opremi,
Da kneževu želju preporuča,
I izhodi u svetoga oca
Nadbiskupske stolice obnovu,
A da Metod nadbiskupom bude,
Nadbiskupom po imenu sriemskim —
Na stolici svetog Andronika,
A da svetu prostre si državu
Po panonskoj i moravskoj zemlji!

Eno opet Metoda u Rimu,
Kud povede dvaest učenikah.
Ponajprvo bratov grob obidje,
S učenicima na njem se pomoli.
Tad izhodi, što mu knez naruča:
Postavi ga papa nadbiskupom
I posveti dvaest učenikah.
I vrati se arcibiskup sriemski
I dvadeset novih svećenikah
I stigoše u panonsku zemlju,
Svetu radnju svojski nastavivše,
Dokle Metod kod Kocelja bio,
Borio se Rastislav moravski
Borio se sa susjedi Niemci;

Al nahudit njemu nemogoše
 Za dvadeset četiri godine,
 Dok sinovac Svatopluk podmićen
 Karlomanu sebe nepodvrže
 I malešku svoju državicu,
 Dok rodjenog strica neizdade
 I u ruke Niemcem neizruči.
 Oj nevjero nigdje te ne bilo!
 Vjere nebi, a bavarski sudci
 Rastislava na smrt obsudiše,
 Al Ljudevit kralj se predomisi,
 Te mu oči dao izvaditi,
 Bacio ga u samostan neki,
 Svega vieka tu da uznikuje.
 Oj nevjerom skršen Rastislave,
 Tko osjeća pravo i pošteno,
 Svakog tvoja nesreća se kosne!
 Kako mene kob ti da nedinne,
 Kako da te sjetno nespominjem,
 Koj' slovjskim ponosim se rodom,
 A rodu si slavu propoviedam
 O Cirilu i Metodu braći,
 Što jih ti nam u Slovjentvo dozva
 I slavne jim smjere uporavi.
 Dok s' o svetcih u nas pripovieda,
 Tvoj se spomen zanemarit neda.
 Slavni Metod napregao sile,
 I stara se i svagdje se nadje,
 Neuputne mudro rukovodi
 A mlitave slobodi i jači,
 Goropadne umljem zaokuplja
 I na brzu pokoru naginje,
 Mladost puti, milo uzpiruje,
 Na njoj sreću Slovjentva temelji.
 S tog svećenstvu njemačkog poriekla
 U toj zemlji nebi već obstanka;
 Jer nevješto slovu slovjskomu
 Htjede vršit obrede latinski,
 A tomu se narod suprotnuo;
 I još k tomu nehtje se pokorit
 Slovjenskomu novom nadpastiru,
 Pak otišlo u njemačku zemlju:
 Te na svetca nesveti se dignu,
 Njemačkih više biskupovah
 Dogovorno na njega se složi,

I nemareć za papino pismo
 Na uročen sabor ga pozove,
 I tko pre ga, onaj mu i sudi.
 I rekoše braća bratu: kriv si!
 Ne što tobož krivo naučāše,
 Veće što jim dohodke umanji,
 U Slovjentstvu vlast njihovu skrši,
 Što u domu gospodnjem udomi
 Slovjensčinu nemilu jim vazda,
 I što tobož on hje uzrok tomu,
 Da je Niemce zapala seoba.
 Krivac bio, što je tud hodio
 I narodu liepo priložio,
 Jeziku se njegovu priviko,
 Svašto znao kazat razgovietno,
 I od srca progovorit srcu
 Šireć liepu vjeru Isusovu!
 Krivac bio, što on Niemac toga
 Neumio, il radit nehtio!
 S te ga krivnje nebraća obsude,
 I jer Koeelj Niemcu sam podložan,
 Branit začē al opet uzmače
 Nemogav se opirati sudu,
 A junački Rastislav osliepljen
 U tamnici njemačkoj pogiba:
 S tog Metoda nepobivši umom
 Pobju ga silom vjerolomnom,
 Odvedu ga iz Slovjentstva krađom,
 U uzu ga bezdušnici ture,
 Dvije i po godine ga drže,
 Za dvie i po godine nazlobeć
 Obustave napredak Slovjentah!
 Ej za sliepa Rastislava samo,
 Ej za njega jadona tamničara
 To se moglo dogoditi svetcu!
 Sliep u Niemca Rastislav tamnuje
 Jak na mukah, junak na trpežu,
 Ni sa žedje, niti s gladi klone.
 Čemu da se i kriepi i jači?
 Nit uzdiše za očinjim vidom;
 Što da gleda u tamnici tamnoj?
 Ni nežali na sinovca svoga;
 Zar pogubit njega nenaumi?
 Stajat viko na strašnome mjestu
 Bilo kakve smrti se neboji.

Sjajan doček Svatopluk priredi,
 Sazva goste i svatove silne,
 Gospodje jim, kćeri plemenite,
 Milota jih bila pogledati.
 Velegrad se sav u zlato sjaje,
 Nešto njegvo zasjalo bogatstvo,
 Nešto opet s gostih odsajuje
 Zlato biser i drago kamenje.
 I priredi Metod hram gospodnji,
 Izkiti ga cviećem šarenijem,
 I vijenci od zelena lišća,
 Pak iz cvieća i zelena lišća
 Ljepše svete poviruju slike,
 Ljepše sjaje i srebro i zlato,
 Pak je crkvu slava pogledati,
 Vesela je crkva velegradska.

I dojaha Borivoj s Ljudmilom,
 Sa svojimi sjajnim pratioci,
 Dočeka jih Svatopluk u dvoru,
 Tu obukli svečano odielo,
 I u dugoj uglednoj povorci
 U hram božji svikolici ušli.
 Tu jih častni Metod dočekao
 Sa svećenstvom svojim mnogobrojnim
 U bogatu crkvenu odielu.
 Pristupiše žrtveniku božjem
 Borivoju i Ljudmila krasna,
 Metod začu obavljat krštenje,
 Pitati jih, kako obred hoće,
 I moliti molitve obredne.
 Izmoliše sveto vjerovanje,
 Tad zahvati Metod svete vode,
 A glavama oni ponikoše,
 Poli glave Metod govoreći:
 „Ja vas krstim sad u ime oca
 I sina mu i svetoga duha!“
 „Amen“ doda, „Amen“ svi odvrata.
 Zapjevaše svetu slavu božju,
 Odpjevaše svetu liturgiju,
 Slava bila čuti i gledati,
 Od mila se Česi zapanjili
 A dušom se Bogu uzdignuli.
 I donieše vience i prstenje
 I pristupi k njima kum vjenčani,
 U ruci mu svieća voštanica,

I djeveri ručni pristupiše
 I kićene mlade djeveruše.
 Opet Metod pomoli se Bogu,
 Blagoslōvi vience i prstenje
 I viencima glave jim ovjenča,
 Poizmieni na prstih prstenje,
 Zavjeri jih vjeritbenom kletvom
 I sastavi desnice jim ruke,
 Omota jih zlatnim petrailjem,
 Reče liepu svrh njih molitvieu,
 Blagoslōvi sastavljene ruke,
 I poškropi vodicom jih svetom,
 Tamjanovim okadi mirisom
 I još ljepše slovo jim proslōvi
 I u slovu reče medju inim:
 Ko što Bog nam jedno srce stvori,
 Da je srcu jedno srce dosta,
 Jedno samo, ali cjelovito!
 A kad srećem titrat ti se hoće,
 I preljubiš, il jih više ljubiš,
 Onda ljubav vriedjaš i žalostiš,
 Pak nastaje zazor i sramota,
 Teška kletva, gnjev i srdžba ljuta.
 S toga sveta crkva Isusova,
 Spaja družu za viek jim vaskolik.
 S tog nek čuva i drug druga pazi,
 Jedno drugom' neka nezamiera.
 I neka se ničim nevriedjaju,
 Nek si proste, nek se popravljaju,
 Nek nikomu živu se netuže,
 Nek milostno sami sud si sude!
 Jedno drugo neka neostavlja
 U bolesti u nevolji težkoj,
 Ni u dobru ni u zlu nikakvu!
 U žalosti il radosti bilo,
 Samo smrt jih nek rastavit može:
 U to ime Bog jih blagoslōvi!
 Bilo suzah, bilo uzdisajah,
 A i slavja bilo preko vrha!
 Uzbujalo, prelilo bregove,
 Česku zemlju slavje poplavilo!
 Do tri puta višnji Bog pomaže,
 Treći put se Metod u Rim diže,
 Ozloglašen i ocrnjen opet,
 Ide svetom' pokorit se otcu,

Opravdati svoju vjeru čistu,
Svoje smjere, svoje poslovanje
I slovjenkog bogoštovja pravdu!

Ivan papa, tog imena osmi,
Sve biskupe talijanske skupi,
Da slušaju, da Metodu sude.

Dodje Metod u Rim blagočastiv

I pobrza grobu brata svoga,
Proplaka se i pomoli Bogu,
I uzniknuv bratovijem duhom
Pred crkovni postavi se sabor.
I vjeru si očistio čistu,
Opravdao rieči vjerovanja,
A slovjenstvu osvjetlao lice.
Pokazao besjede jedrinu,
Razgovietnost i pravilnost kroja,
Vitkost, bujnost svakog kazivanja
I milotu glasa slovjenškoga.
Pokazao točnost prevodjenja
Blagoviesti i svetoga pisma
Pokazao, da nam jezik vrijedi,
Iz sveg glasa i on da zamnieva,
Gdje se sveta slava božja pjeva.

Tako svetac svetinju izbavi!

Trudoljubno, hrabro izvojeva,
Svete knjige, da nam Rim odobri,
I slovjenko liepo bogoštovlje
I da nitko više vlastan nebi
Napadat nam tu svetinju staru!

Pak se prašta dobitnik sa Rimom

I prašta se s bratovljevim grobom,
Pak se vraća velikoj Moravskoj,
Gdje još dično Svatopluk knezova,
I Bavarom često put dodijav
Na saboru vladarskom se nadje
Te od sama cara Karlomana
Dopridobi državu panonsku,
Kom je Kocelj upravljao negda.

Metod sile sve to više nape,

Što je veća država mu sveta;
Bez odmora i oduška radi,
Zakon širi, posvećuje crkve,
Posvetio i onu na Brnu
Kako stare listine svjedoče.
Mućio se samo Boga radi,

Starao se za spasenje svieta,
Podnosio napadanja mnoga,
Sve za volju nastojanja svoga
Mukotrpnno sve je pregorio,
Pravi bio apostol slovjenški!

Vrieme gradi, vrieme razgradjuje,

Vrieme živu nikomu neprašta,
Ni Mojsiji, ni božjemu sinu;
Vrieme svlada Cezara dobitna,
Aleksandra skrši velikoga,
Vrieme slomi silna Bonapartu,
Vrieme shrva Kraljevića Marka,
U grob strpa najslavnije ljude.
Vrieme slavni Solin razgradilo,
Razrušilo Sriem nam glasoviti
I gradove druge nebrojene.
Dugo rastu velika drveta,
Al jih vrieme za čas jedan svali.
Ni Metod se vremenu neote,
Viek izvio, zadužbinu steko,
Došla bola, došla nemoć težka,
Bacila ga godišta u ništa.
Vidje Metod, da je s' svieta poći,
Sazva svoje vjerne učenike,
Zavladiči Gorazda Moravca,
Da mu bude nasljednikom vlasti,
Pak na same cvietu u hram dodje,
Dodje služit zadnju službu božju,
Te od kneza i od učenikah
I od puka liepo se oprosti,
Blagoslovi kneza posebice,
Blagoslovi narod učenike,
A ovijem jošte svetac reče,
Da nedadu muževna si srca
Nikakvijem prestrašiti strahom,
Da je i njim, kano božjoj vojsci,
Postajati na strašnome mjestu,
A da ljudskog neplaše se suda!
Neka brane majčini jezik mili;
Jer sav narod na njem samo može
Um razbistrit, uljuditi srece,
Njim je samo napredovat vrstan!
Majčini jezik crkvu čini majkom!
„Djeco!“ svrši „S bogom mi ostajte!
Ja ću, znajte, treći dan umrieti.“

I tako se sbilja dogodilo.
Stoljeća je devetoga bilo,
Teklo ljeto osandeset peto,
U utorak velike nedjelje
Metod svetu izdahnuo dušu!

Dvie se duše nadjoše u raju,
Bratske duše u milje se svile:
To su braća, dva slovjenka svetca.
Što se i sad raduju u raju
Svomu vieku u slovjenkom svijetu
Svomu radu u slovjenkom rodu!
Pak se i sad mole višnjem Bogu,
Da slovjenkom neuzkrati rodu
Blagostanje, prosvjetu, slobodu!

* * *
Minu eto tisuća godinah,
Odkad poče naše bogoštovlje.

Svi Slovjeni slave tisućnicu
Svoga spasa, svoga preporoda,
Svi Slovjeni k jednu su svetčari!
Bit će slave, kakve do sad nebi
Po svih zemljah i na Velegradu
Gdjeno sveteći dane boravljahu.

I slavu će slaviti na jugu
Braća moja Hrvati ponosni,
Svomu kralju vjerni podanici.
Svetkovat će god solunske braće,
Kakonó se skoro ustanovi
S voljom kralja i svetoga otea.

Kažu meni, istina je živa,
Da imade u primorju sliepac,
Što sav misal na pamet nauči,
Pak ga slovi od same miline,
Tko ga čuje, pobožno ga sluša.
A što sliepcem umnim se omili,
Omili se i narodu svemu!
Još mi vele i sam vidjeh glavom,
Da primorac, kada sluša misu,
Kad mu slavu božju zapjevaju,
Od milinja radostno zaplače,
Da i duša primorčeva pjeva!

Al je braćo, služba tud hrvatska!
S toga jedan glas je po narodu,
Glas se od mog otiskuje srca:
Kano što je Senju na kamenju,

Da je tako po svoj domovini,
Po trojednoj dičnoj kraljevini;
Da nam naši veliki pastiri
Po solunskoj podadu se braći,
Da nam budu Cirili, Metodi,
I što narod tako živo želi,
Majka crkva da mu to udieli:
Gdje se u nas slava božja pjeva,
Da slobodno majčin glas zamnieva,
Da u ime Cirila Metoda
Glas taj bude svjetlom milog roda.

Sviet Helenski u slavno si doba
Dva je brata s ljubavi njihove,
Sto ih vjerno vezaše do groba,
Medju svoje stavio bogove,
I visoko počitujuc oba
Povjerio njima svoje brode,
Da ih morem nadziru i vode.

Kad Zeusu kraj na zemlji stiže
Tè i rod mu lišen bude vlasti,
Tad tú braću sviet u zvezde diže
I mjesto joj gore dade časti,
Gdje i sada, svom izvoru bliže,
Blistajućoj u slavi se sjaju,
Dvijem zvezdam slavno ime daju.

Takvu braću i Slavjanstvo ima;
Dva su muža, riedka, neobična,
Po zasluzi najvećoj medj svima,
Po poslanstvu božjem njemu dična;
Jer Slavjanstvo dužnikom je njima,
Da luč ona, što sa neba sinu,
I Slavjansku porasvietli tminu.

Ciril, Metod, Slavski apostoli
Ta su braća, naše dike jasne,
Sveta vjera, s koje Bog se moli
Znakom krsta, svrhom vječne hasne,
To je svjetlo, kojim oni doli
Po Slavjanskom rasjali se kraju,
A slavom si još i danas sjaju.

u vrijeme, teče bez odmora
 i sviet stari ponavljajuć ruši,
 i ide i prolazi hora,
 Samo što je veliko po duši
 temelju zaslužnoga tvora,
 To vremenu ne samo odolje,
 To vremenom još uspiewa bolje!

ć ljetah! odkad sjeme krsta
 Slavna braća po Slavstvu rasuše
 vodeći pravac božjeg prsta
 Na njegu mu privoliše duše.
 ć ljetah! a spomen im čvrsta,
 Kao da im djelovanju juče
 Glas dobitnik na sve strane puče.

da ju je sviet u čelik skovô
 stvrdnula se slava im velika,
 neć im spomenik gotovo,
 Kao ona Memnonova slika,
 budi svako sunce novo,
 svakim novim oživljuje danom
 svetom luči sa neba poslanom.

i sad po Slavjanstvu cielom
 tisućnica njihova se slavi:
 Slavjan da svijetu bielom
 svoje svetce na vidik istavi,
 okaže, barem nekim dielom,
 to mu vriede ta dva muža sveta
 još i sada iza tisuć ljeta!

ok bude godilo nam umu
 A godit će jošte dugo, dugo)
 tražit u zemaljskom šumu,
 pomisó na življenje drugo
 groba umaljalo nju mu:
 otle bit će svetim ljudem slava
 iše manje svečana zabava.

kada po božjoj milosti
 ljudski duh se tako oplemeni,
 u sredstvo izvanjske sjajnosti
 it će jošte samo u spomeni

Kao pomoć negdašnje slabosti,
 Kad on bude uvidio jasno,
 Što je dobro da je samo krasno;

Kad nestane strašila mu s rake,
 Smrt dielila nebude dva svieta,
 (Istog puta različne konake)
 Koji obće od vječitih ljeta':
 Tad će sveti ljudi zemlje svake
 Svakdanji joj domaćnici biti
 A slava im slavi doličiti.

Božjeg carstva nastavšega tada
 Oni bit će namjestnici ôdje,
 Reditelji čovječjega stada,
 Koje rado sliedit će si vodje;
 Jer mu bit će najveća naslada
 Tragom ići svojih uzornika',
 U kojih mu i sreća i dika.

Tad i Ciril i Metodij sveti
 Iz svojih će hramovah da predju
 U hram božji nebom razapeti,
 Usred svieta, kom' su prvi žedju
 U dozreloj razžgali pameti,
 Razžgali ju za novom istinom
 A gasili naukom njezinom.

A kad onda bude im do slave,
 Prve slave u novome redu,
 Slavski puci bez svake priprave,
 Bez poziva skupa će da gredu
 Na sastanak tē će da poplave
 U sriedi si silnu ravan koju
 Kao vojske u silnome boju.

Zapjevat će pjesmu: Slava! Slava!
 Slava! Slava! neizbrojni ljudi,
 Zatrest će se gora i dubrava,
 Razžarit se pjevajuće grudi.
 A žarka im duševna munjava
 S nebeske će na zemlji si vlasti
 Svojom srećom do neba uzrasti.

✦ XLIV ✦

Nebo će se slavi pridružiti,
Dvije zvezde spustit će se dolje,
Svaka jednog brata će da kiti,
Svaka svome kroz široko polje,
Kudgod krene, predhodnicom biti,
A kad bude slava dovršena
Ponest će im na nebo imena.

Tako s neba sjat će zvezde dvije
Imenjače dolje sjajućima;
Tako Slavstvo kô Helenstvo prije
Dioskure svoje će da ima;
Tako Slavjan kad u nebo zrije
Medju zvezdam nač će svoga roda,
Zvezde jasne: Cirila, Metoda!

P. P.

KNJIŽEVAN RÁD

sv.

CIRILA I METHODA.

(Izvadak iz većega rukopisa.)

Priobćio

Dr. Franjo Rački.

